

به بهانه طعنه احسان علیخانی

همه آنچه دوست دارید درباره چاوشی بدانید

آقای خاص صدا زخمی

ناصر رعیت نواز - سال هاست آلبوم‌هایش کمابیش پر فروش‌ترین کار هر سال است. تک‌آهنگ‌های ماندگارش، هفته‌ها دست به دست می‌چرخد. هر حرکتش، موج ایجاد می‌کند. با حضور صدایش، رکورد فروش یک فیلم و سریال جابه‌جا می‌شود. سینماگران برای استفاده از صدای او در آثارشان، سر و دست می‌شکنند. هوادارانش در حمایت از او در فضای مجازی و حقیقی سنگ تمام می‌گذارند. مردی با رازهای بزرگ، مردی در تاریکی. یک مرد خاص با صدایی زخمی! داریم درباره «محسن چاوشی» حرف می‌زنیم. هنرمندی که نمی‌شود با او مدارا و مماشات کرد؛ یا باید دوستش داشته باشی یا منتقدش باشی. کسی که در طول بیش از یک دهه، در کنار محبوبیت عمیق و ملقب شدن به القابی مثل «سلطان موسیقی پاپ ایران»، منتقدان سرسختی هم داشته و آخرین زخم این طعنه‌ها، دوشب قبل در برنامه سه ستاره، از زبان احسان علیخانی با این جمله که: «کسی که اجرای زنده ندارد، خواننده نیست» بر شخصیت حرفه‌ای‌اش نشست. به همین بهانه، مروری داریم بر ویژگی‌های رفتاری و حرفه‌ای محسن چاوشی، حاشیه‌های اخیرش و تفاوت‌های تاثیرگذار این هنرمند مرموز با دیگر هم‌صنفانش. با ما همراه باشید.

نگاهی به راز و رمز محبوبیت آقای خواننده

چاوشی هنرمندی است که به بیشتر اتفاقات روز و مسائل ملی و مذهبی واکنش نشان می‌دهد؛ از خواندن برای صعود ایران به جام جهانی گرفته، تا خواندن اثری برای زلزله زدگان تبریز و سختی‌های مردم خرمشهر و آثاری برای محرم. او در این سال‌ها سعی کرده حواشش به همه جا باشد و مخاطبانش هم انتظار دارند به مسائل روز و دغدغه‌های‌شان واکنش نشان دهد. در کنار این، چاوشی در زندگی حرفه‌ای‌اش، نکات مثبت و منفی زیادی دارد که در اینجا به چند مورد از آن‌ها اشاره کرده‌ایم تا نشان دهیم راز محبوبیت این خواننده جنوبی چیست؟

■ غیر رسمی شروع کرده او علی لهراسی نیست!

این خواننده ۳۵ ساله جنوبی اولین آلبومش را ۲۵ سالگی و البته از زیر زمین منتشر کرد. برعکس خوانندگانی مثل علی لهراسی که ابتدا سعی کرد مجوز بگیرد و بعد دنبال انتشار آلبوم برود و با رانت مکرر تیتراژها معروف شود. اولین آلبوم چاوشی، «نفرین» بود که در سال ۸۳ به بازار موسیقی آمد و همان روزها سر از خودروی جوانانی درآورد که دلشان از دست معشوق خون بود. چاوشی همین فرمان را ادامه داد تا سال ۸۶ که با فیلم سینمایی «ستوری» ترکاندور نهایت، خلع سلاح می‌کند و آن‌ها را در برابر طرفداران خوانندگانی مثل بنیامین بهادری و سیروان خسروی در موضع ضعف قرار می‌دهد. چاوشی که از ۱۰ سال پیش به طور رسمی فعالیت خودش را آغاز کرده، در همه این سال‌ها حتی یک بار هم برای علاقه‌مندان روی سن نرفته تا همچنان جنس و کیفیت اورجینال صدایش مبهم بماند.

■ کنسرت نمی‌گذارد او بنیامین بهادری نیست!

شاید نقطه تاریک سابقه هنری چاوشی، برگزار نکردن کنسرت باشد. یکی از نکاتی که چاوشیست‌ها را در کری خواندن مقابل دیگران خلع سلاح می‌کند و آن‌ها را در برابر طرفداران خوانندگانی مثل بنیامین بهادری و سیروان خسروی در موضع ضعف قرار می‌دهد. چاوشی که از ۱۰ سال پیش به طور رسمی فعالیت خودش را آغاز کرده، در همه این سال‌ها حتی یک بار هم برای علاقه‌مندان روی سن نرفته تا همچنان جنس و کیفیت اورجینال صدایش مبهم بماند.

■ تیتراژ سریال نمی‌خواند او احسان خواجه‌امیری نیست!

چاوشی در تمام این سال‌ها حتی برای یک سریال -به جز مورد خاص شهرزاد- خوانندگی نکرده. برعکس بسیاری از خوانندگانی که با تیتراژ خوانی شروع کردند و سپس به چهره‌های دوست‌داشتنی و پرطرفدار تبدیل شدند، چاوشی از این مسیر برای شهرت و حتی کسب درآمد استفاده نکرد. البته‌اواز فعالیت تلویزیونی غافل نبوده و تیتراژ تک برنامه شب عید احسان علیخانی و همینطور همخوانی برای برنامه «پشت صحنه» با فرزاد فرزین، از جمله اثرهای انگشت شمار چاوشی در تلویزیون است.

■ مخالفان: صدایش ساختگی است

مخالفان می‌گویند خواننده‌های بزرگ و معتبر کشور، با همین شرایط و امکانات کنسرت برگزار می‌کنند و مخاطبان زیادی هم دارند. آن‌ها معتقدند چاوشی از اجرای زنده فراری است و می‌ترسد چشم در چشم مخاطبش بخواند؛ صدایش با افکت‌ها و نرم‌افزارهای صداسازی ساخته و پرداخته شده‌است و اگر کنسرت بگذارد، دیگر بتی از او نمی‌ماند. منتقدان چاوشی، معتقدند اجرای صحنه‌ای به صدای پر قدرت نیاز علیخانی و همینطور همخوانی برای برنامه «پشت صحنه» با فرزاد فرزین، از جمله اثرهای انگشت‌نویس، قابلیت پخش ندارد.

نگاهی به حاشیه‌ها

و اخبار اخیر پیرامون چاوشی

حاشیه در سکوت!

چاوشی در ظاهر ساکت و بی‌حاشیه‌است. اما معمولاً سوزۀ خوبی برای حاشیه‌سازها به حساب می‌آید. شاید مرور برخی از خبرهایی که در روزهای اخیر، درباره او شکل گرفته، برای شما هم جالب باشد.

■ صدایش ساختگی است

یکی دو هفته پیش، یکی از داوران یک برنامه استعدادیابی خوانندگی در یکی از شبکه‌های ماهواره‌ای، بعد از اجرای آهنگ «سنگ صبور» چاوشی توسط یکی از شرکت‌کننده‌ها اظهار کرد: «خوبه که صدا، صدای خودته و مثل چاوشی، صدات ساختگی و کامپیوتری نیست!» هنوز چیزی از این اظهارنظر نگذشته بود که موج عطیمی از هواداران چاوشی نسبت به این ماجرا در شبکه‌های اجتماعی واکنش نشان دادند و این حرف را توهین به خواننده محبوبشان دانستند. چاوشی هم بی‌کار نشست و با انتشار دو ویدئو که او را در حال خواندن نشان می‌داد در کانال تلگرامی‌اش، واکنش نشان داد. فارغ از این، هنرمندان زیادی هم از او حمایت کردند که رامبد جوان از شاخص‌ترین‌ها بود.

■ کسی که اجرای زنده ندارد، خواننده نیست

برنامه «سه ستاره» به تهیه‌کنندگی احسان علیخانی و با اجرای او و آرش ظلی‌پور، شامگاه یکشنبه ۱۵ اسفند با حضور خوانندگان کاندید بخش بهترین تیتراژ تلویزیونی روی آنتن شبکه سه سیما رفت. در این برنامه علیخانی با اشاره به ویژه‌برنامه‌ای که امیر تاجیک، حجت اشرف‌زاده و رضایزدانی برای تحویل سال شبکه سه اجرا کرده‌اند، گفت: «من خیلی از این سه عزیز سپاسگزارم که به ما لطف کردند،

چرا چاوشی اجرای زنده ندارد؟

کنسرت نداریم، تقاضا نفرمایید!

هر خواننده‌ای بعد از انتشار چند تک‌آهنگ و ارزیابی نظر مخاطب و وضعیت بازار، می‌رود سراغ جمع کردن آلبوم و برگزاری کنسرت. محسن چاوشی اما با این که بیش از یک دهه از فعالیت هنری‌اش می‌گذرد و شانزده هفده آلبوم موفق روانه بازار کرده، تا به حال هیچ کنسرتی برگزار نکرده‌است. ببینیم موافقان و مخالفان چاوشی و روان‌شناسان، دلایل کنسرت نگذاشتن چاوشی را چه چیزهایی می‌دانند؟

■ موافقان: ایده‌آلیست است

محسن چاوشی در مصاحبه‌ای با «انتخاب»، درباره دلیل کنسرت نگذاشتن گفته‌است: «اینجا کنسرت بیشتر به چُنک

نگاهی به مهم‌ترین ویژگی‌های

سبک موسیقی چاوشی

صدایی متفاوت

در موسیقی ایران!

سال ۱۳۸۲ بود و فضای موسیقایی ایران، بیش از همه تحت‌تاثیر سبک و حال و هوای چهره‌هایی مثل علیرضا افتخاری، محمد اصفهانی و علیرضا عصار قرار داشت. یک دهه از شکوفایی موسیقی پاپ ایران به واسطه حضور هنرمندانی چون محمد نوری، قاسم افشار و خشایار اعتمادی می‌گذشت و مخاطبان این سبک موسیقی، تشنه یک صدا، چهره و حال و هوای متفاوت بودند؛ نیازی که به بهترین شکل ممکن توسط کسی مثل «محسن چاوشی» با هوشمندی و خلاقیت، دیده و پاسخ داده شد و در طول بیش از یک دهه حضور او، همچنان رصد و مدیریت شده است. سبک خاص و متفاوتی که جایش در مارکت موسیقی ایران خالی بود و به هنرمندانه‌ترین شکل ممکن توسط چاوشی پر شد. ولی سبک موسیقی او چه ویژگی‌هایی داشت که این قدر محبوب شد و ماند؟

■ لحن منحصر به فرد

شاید این جمله که «چاوشی، ترانه‌هایش را ز ندگی می‌کند»، بهترین توصیف برای مهم‌ترین ویژگی موسیقی او باشد. «لحن» چاوشی به شکلی است که انگار لحظه لحظه‌های ترانه‌ای را که می‌خواند با پوست و گوشتش تجربه کرده. چاوشی، ترانه‌ها را، ترانه‌هایی با مضامین تکراری مثل عشق و فراق را که در طول سال‌ها توسط آدم‌های زیادی خوانده و اجرا شده است، با لحن متفاوت «مال خودش» می‌کند. فقط چاوشی است که یک جوری می‌گوید: «گفته بودم بی تو می‌میرم، ولی این بار نه!» که باور می‌کنی همین الان، همین لحظه، زار و دل شکسته و به محبوب، درد دل می‌کند.

■ جنس متفاوت صدا

چاوشی همان ابتدای ورودش به فضای موسیقی کشور، با یک حاشیه بزرگ مواجه شد؛ جنس صدای او شباهت زیادی به صدای یک خواننده مطرح لس‌آنجلسی داشت و از طرفی، خیلی‌ها صدایش را تصنعی و دستگاهی می‌دانستند. منتها چاوشی با سیاستی که در پیش گرفت، خیلی زود توانست مخاطبش را با وجود این حرف و حدیث‌ها، راضی و همراه کند. چرا که قدرت کنترل او بر حنجره و زیر و بم و خش صدا و اهمیت تنظیم و تفاوت چشمگیر ملودی در کارهای او فراتر از آن بود که این حاشیه‌ها مدعی بوبند.

■ شناخت عمیق از مخاطب و جامعه

شاید ترانه «خودکشی» که جزو اولین آثار چاوشی است، جزو معدود ترانه‌های پس از انقلاب ایران باشد که صریح و ساده به یک آسیب فردی و اجتماعی می‌پردازد و هر چند از نگاه برخی، سیاه و گزنده بود ولی به مذاق مخاطبی که هم‌اتحادی می‌کرد، خوش آمد. این را بگذارید کنار در ک چاوشی از سلیقه مخاطب آن سال‌ها که فهمیده بود حرف‌های واقع‌بینانه یک عاشق عصبانگر، بیشتر از ترانه‌های سطحی شش و هشتی طرفدار دارد. چاوشی به لحاظ روانشناسی و جامعه‌شناسی، رگ خواب مخاطب را شناخته.

■ ملودی‌های ناب

در روزگاری که موسیقی پاپ ایران به ادعای منتقدان، ملودی‌ساز ندارد، ملودی‌های محسن چاوشی ماناست. او برای یک ترانه، ملودی انتخاب می‌کند که هم با حال و هوای مضمون همخوانی داشته باشد و هم ظرفیت اجرا با لحنی تاثیرگذار را دارا باشد. ملودی‌های او چنان با ترانه پیوند خورده که احساس می‌کنی این بهترین و زیباترین شکل ممکن برای اجرای این ترانه است. اینطور می‌هاست که وقتی با آن لحن جادویی، در ابتدای ترانه «زخم» در اولین ثانیه‌های فیلم ستوری، می‌گوید «... من»، با حال و هوای ترانه همراه و مهیوت و تسلیم به دنیای فیلم‌پرت می‌شویم.

■ اشعار غنی و متنوع

محسن چاوشی جزو خوانندگانی است که بین آثارش قطعات مذهبی و ملی پررنگ و با کیفیت زیادی وجود دارد و از این حیث، جزو پرکارترین خوانندگان است. از طرفی، عاشقانه‌ترین قطعات این سال‌ها هم، متعلق به اوست. آلبوم اخیرش، «امیر بی‌گزند»، که مجموعه‌ای از اشعار مولاناست، دل علاقه‌مندان به آثار فاخر را به دست آورد و قطعات ماندگارش برای سنتوری و شهرزاد، برای سینما دوستان دلچسب بود. از جوان عاصی خسته تا زن خانه‌دار عاشق و پر سن و سال‌های مثنوی به دست، جزو طیف علاقمندان به موسیقی چاوشی هستند و این تنوع چشمگیر هم در انتخاب و هم در مخاطب، چیز کمی نیست. برای بسیاری از ما که با ادبیات کلاسیک بیگانه‌ایم اتفاق کمی نیست که حالا به لطف چاوشی می‌توانیم با مثنوی مولانا زندگی کنیم.

■ روان‌شناسان: جمع‌گریز است

بعضی از روان‌شناس‌ها دلیل کناره‌گیری چاوشی از دیده شدن را نوعی ترس اجتماعی می‌دانند. نوعی ترس موهوم که فرد، خود را بدون هیچ تهدیدی با خطر مواجه می‌بیند. آن‌ها معتقدند عکس نگرفتن، مصاحبه نکردن و اجرای زنده نداشتن برای پر هم نخوردن آرامشی است که چاوشی در تنهایی خود به آن رسیده‌است. تغییر شرایط و امتحان موقعیت‌های جدید برای این شخصیت لذت‌بخش نیست. چاوشی با این که بارها سبک موسیقی‌اش را تغییر داده اما هم چنان از حضور در جمع هراس دارد؛ این ترس در بیشتر موارد ریشه در گذشته افراد دارد.

